

IV. Suspensionem per annum ab Ordinum administratione ipso iure incurrunt ordinantes alienum subditum (5) etiam sub praetextu Beneficii statim conferendi aut iam collati, sed minime sufficientis, absque eius

scepto poena infligebatur ordinato: sed vi novi iuris suspensionem solum ordinantes incurrunt (Vid. Avanzini *Comm.* n. 49., ubi fuse dubia de hac re apte solvit).

Caeterum quandonam clericus in rem praesentem censendus sit, nec ne, quovis titulo destitutus, sic paucis ac probe complectitur *Comm. Reat.* (§. 143.): *Ait Pontifex*, absque titulo. Porro absque titulo ordinari intelligitur et is, qui ordinatur cum titulo falso (quod nempe non extat, seu praedia supposita sint, seu instrumenta, seu nomina constituentium), vel eo, ex quo nullum ius percipiendi fructus in ordinatum transit. Non item (si quid opinor, nam versamur in odiosis), si huiusmodi ius transeat quidem, sed 1° titulus sufficiens non sit; vel sufficiens quidem sit, sed ius percipiendi fructus constitutum sit 2° ex die (v. gr. ex die ordinationis in subdiaconum), vel 3° forte in diem (v. gr. ad triennium) tantum. Scilicet in priori casu subest aliquis titulus; in altero subest iure, in tertio subest facto et re ipsa. Nec si eum ordinaverit titulo ficto (quod scil. revera consistit, sed constitutum est dicis causa idest perfunctorie et sine intentione illud constituendi), seu fiduciario (quo nempe ea lege constituitur, ut ab ordinatione dein restituatur, vel ut ne ordinatus fructus percipiat), quia valet (ex S. Congr. Conc. 15. Maii 1671. apud Bened. XIV. Notif. 26. n. 18.), vel obnoxio restitutioni in integrum, aut resolutioni, quia interim valet; vel iniusto (quod nempe ne servata iuris forma factum est), quia utrum non valeat, saltem in foro conscientiae, incertum est, ut habet S. Alphonsus lib. 3. n. 711 et 927.

(5) Alienum subditum accipere debe-

mus eum, qui non est subditus Ordinantis, neque ratione originis, neque domicilii, neque beneficii, neque famulatus seu familiaritatis, quamvis in huius dioecesi fortuito editus sit: quippe Episcopus originis is dicitur, in cuius Dioecesi domicilium habebat pater eius quando ordinandus in lucem prodit, vel eiusdem mater, si spurcius est (Vid. *Comm. Reat.* §. 140.)

Suspensionem autem hic intentatam Ordinans vitabit, si clericum ordinaverit collato prius ei beneficio; quippe ex hoc iam suus subditus esse coepit: dummodo beneficium extet in sua Dioecesi (Ex *Const. Speculatores* §. 3. Innocentii XII.) et sit sufficiens, et ordinandus in pacifica possessione eius sit.

Dixi, sit sufficiens etc.; nam omnia haec caverat Innocentius XII. (*cit. Const.* §. 3.): *Licet vero clericus (inquit) ratione cuiusvis Beneficii in aliena Dioecesi obtenti subici dicatur iurisdictioni illius Episcopi, in cuius Dioecesi Beneficium situm est, eam tamen de caetero hac in re inconcusse servari volumus regulam, ut nemo eiusmodi subiectionem ad effectum suscipiendi Ordines acquirere censeatur, nisi Beneficium praedictum eius sit redditus, ut ad congruam vitae sustentationem, sive iuxta taxam synodalem, sive, ea deficiente, iuxta morem regionis promovendis ad sacros Ordines, deductis oneribus, per se sufficiat, illudque ab Ordinando pacifice possideatur, sublata quacumque facultate supplendi quod deficeret fructibus eiusdem Beneficii cum adiectione patrimonii etiam pinguis, quod ipse Ordinandus in eadem seu alia quavis Dioecesi obtineret.*

Episcopi litteris dimissorialibus (6), vel etiam subditum proprium, qui alibi tanto tempore moratus sit, ut canonicum impedimentum contrahere ibi potuerit, absque Ordinarii eius loci litteris testimonialibus (7). *Ex eadem Const. Apostolicae Sedis* (8).

V. Suspensionem per annum a collatione Ordinum ipso iure incurrit, qui, excepto casu legitimi privilegii, Ordinem sacrum contulerit absque

(6) *Dimissoriales* litterae dicuntur, quibus alieno Episcopo sit facultas ordinandi proprium subditum, ea cum conditione, ut nihilominus suo Episcopo remaneat subditus. Has porro litteras dare potest non modo proprius ordinandi Episcopus, sed etiam Vicarius generalis, si Episcopus in remotis degat; immo et Vicarius Capitularis, Sede vacante, et quidem etiam infra annum aetatis, idest, iis, quibus ratione beneficii aut recepti vel recipiendi opus sit aut alicuius sacri Ordinis aut tonsurae collationem non differri.

(7) Litterae testimoniales seu commendatitiae appellantur, quibus Ordinarius fidem facit, clericum promovendum iis moribus ornatum esse, ut ad Ordines suscipiendos idoneus sit. Testimoniales porro petendae sunt ab Episcopo domicilii semper: item ab Episcopo originis, et ab Episcopo eius loci, ubi quis fortuito natus sit (*Const. Speculatores* §. 4. et 5.), et insuper ubi quis moratus est aliquamdiu, ubi demum tamdiu moratus sit ea aetate, ut ibi canonicum impedimentum contrahere potuerit. Nam post septennium censuras et irregularitates potuit contraxisse; mora autem longior semestri testimonium status a matrimonii vinculis liberi exigendum suadet.

(8) Quae in Notis praec. dicta sunt de testimonialibus, deque dimissoriis litteris, etiam ad eos pertinent, qui Pliis Sodalitibus seu Congregationibus, in quibus vota simplicia voventur, nomen dederunt. Et hi igitur ad tonsuram vel Ordines promoveri nequeunt sine dimissoriis vel testimonialibus eius Episcopi, in cuius Dio-

cesi moram trahunt (S. Congr. Epp. 6. Maii 1864.). Aliud iuris est in Regularibus: His unus suus Ordinarius est superior domicilii idest coenobii, in quo degit Ordinandus: ideo non tenentur ostendere dimissorias Ordinariorum propriae originis (S. Congreg. Conc. 28. Febr. 1754.), sed Superiorum suorum Regularium, quae tamen dari nequeunt nisi ad Episcopum dioecesanum (Ben. XIV. *Const. Impositi nobis*). Et licet olim non satis convenerit, a quo dandae essent dimissoriae Novitiis (S. Alph. lib. 6. n. 763.), hodie cautum est, eas, durante triennio post tirocinium, ante solemnem professionem, a Superioribus Regularibus dari posse quoad tonsuram et Ordines minores tantum (S. Congreg. RR. 12. Ian. 1858.). Verum si Religionem deseruerint, vel ab ea dimissi fuerint, sive illi post (ante?) simplicia, sive hi ante solemnia edita vota, recidunt in iurisdictionem Episcopi, cui suberant, antequam Religionem ingrederentur (S. Congr. RR. 20. Ian. 1860. — S. Congreg. Epp. 6. Mart. 1864.).

Ad haec ex Conc. Trid. 4° Qui ordinat sive suum subditum, sive alienum in Dioecesi alterius sine eius Ordinarii expressa licentia (sess. 6. *De Ref.* cap. 5.); 2° Episcopi titulares si quem ad minores Ordines vel primam tonsuram promoverint (sess. 14. *De Ref.* c. 2.); demum 3° Vicarii Capitulares, qui dimissorias ad Ordines non aetatis infra annum concesserint, incurrunt suspensionem ille indefinite, isti per annum ab exercitio Pontificalium hi ab officio et beneficio item per annum.

titulo Beneficii vel patrimonii Clerico in aliqua Congregatione viventi, in qua sollemnis professio non emittitur, vel etiam religioso nondum professo (9). *Ex ead. Const.*

VI. Suspensionem perpetuam ab exercitio Ordinum ipso iure incurrunt Religiosi eiecti, extra Religionem degentes (10). *Ex ead. Const.*

(9) Quod Tridentinum statuerat de titulo necessario ad sacros Ordines pro clero saeculari, id ipsum S. Pius V (*Const. Rom. Pontifex* 13. Oct. 1568.) ita sanxit pro clero Regulari. Incommodum, cui voluit occurrere, sic exponit (§. 2.): *Cum... nonnulli, uti moleste accepimus, certorum Ordinum Religiosi seu canonici vel clerici intra claustra monasteriorum seu domorum, more Regularium in communi viventes, qui nunquam seu nonnisi ad certum tempus professionem emittunt, et ex claustro exire vel dimitti, ad saeculum redire libere et licite possunt, Religionis praetextu, titulo sufficientis Beneficii, nec iuxta Decreti tenorem ad sacros Ordines se promoveri praetendant, et a nonnullis Episcopis passim promoveantur, atque inde plerumque illud inconveniens eveniat, ut sic promoti et e claustro exeuntes et per saeculum vagantes, vel mendicare vel sordidum quaestum exercere, non sine ipsorum dedecore ac Ordinis vilipendio et quamplurimorum Christifidelium scandalo cogantur.* — Remedium autem sic S. Pius (§. 3.) apponit: *Decretum praedictum* (scil. Tridentinum sess. 21. cap. 2. *De Reform.*) *de Clericis saecularibus loquens, ad omnes et singulos etiam cuiuscumque Ordinis Clericos Religiosos, sive saeculares, more Religiosorum viventes in communi, non professos, harum serie extendimus et ampliamus, ac Religiosis et aliis praedictis non professis, ut ad sacros Ordines promoveri; nec non omnibus... Episcopis... ut Ordines ipsos huiusmodi Religiosis personis*

impendere, nisi observata forma dicti Decreti... interdicens et prohibemus, ac contrafacientes per annum a praestatione talium Ordinum ipso iure suspendimus.

Additur in Const. nostra: *excepto casu legitimi privilegii; quod concessum fuisse v. gr. Societati Iesu constat ex his verbis Constitutionis Gregorii XIII (Const. Ex Sedis Apost. 28. Febr. 1573.): Nec non ut ii, qui tria vota praedicta in eadem Societate emisserint, de licentia sui Praepositi Generalis ad sacros etiam presbyteratus ordines, etiam ante sollemnem professionem emissam... promoveri valeant, Instituta praedicta approbantes, tenore praesentium auctoritate Apostolica, quatenus opus sit, de novo concedimus.*

(10) Canonica ratio, cur eiectus maneat suspensus, haec quoque prostat, quod qui a sua Religione eiectus, eo ipso caret titulo suae ordinationis, imo et ecclesia, cui sit adscriptus. Ita Avanzini (*Comm.* n. 53.), qui deinde inquit, cur non eandem poenam incurrant Apostatae et fugitivi.

Nam ut egregie *Comm. Reat.* habet, duobus opus est, ut Religiosi hanc suspensionem contrahant, nempe ut eiecti fuerint, et extra religionem degant. Quocirca eam non incurrunt apostatae et fugitivi; neque eiecti ea amplius tenentur, si aliam Religionem, quamvis latiore, fuerint ingressi. Et praeterea opus est, ut iuste quis fuerit eiectus, id est ex causa iusta et servato ordine iuris; neque enim hic recedendum est ab eo iure, quod in aliis iuribus perpetuo observatur. Proinde qui iniuste eiectus est, exercitio Ordinum

VII. Suspensionem ab Ordine suscepto ipso iure incurrunt, qui eundem Ordinem recipere praesumpserunt ab excommunicato vel suspenso vel interdicto nominatim denuntiatis, aut ab haeretico vel schismatico notorio: eum vero qui bona fide a quopiam eorum est ordinatus, exercitium non habere Ordinis sic suscepti, donec dispensetur, declaramus (11). *Ex ead. Const.*

VIII. Clerici saeculares exteri ultra quatuor menses in Urbe commorantes, ordinati ab alio quam ab ipso suo Ordinario absque licentia Cardin. Urbis Vicarii, vel absque praevio examine coram eodem peracto, vel etiam a proprio Ordinario posteaquam in praedicto examine reiecti fuerint: nec non Clerici pertinentes ad aliquem e sex Episcopatibus suburbicariis, si ordinentur extra suam dioecesim, dimissorialibus sui Ordinarii ad alium directis quam a Card. Urbis Vicarium: vel non praemissis ante Ordinem sacrum suscipiendum exercitiis spiritualibus per decem dies in domo urbana Sacerdotum a Missione nuncupatorum, suspensionem ab Ordinibus sic susceptis ad beneplacitum S. Sedis ipso iure incurrunt: Episcopi vero ordinantes ab usu Pontificalium per annum. *Ex ead. Const.*

812. — Suspensiones a Tridentina Synodo latae, e quibus aliae Episcopis sunt reservatae, aliae nemini.

I. Nulli Episcopo liceat cuiusvis privilegii praetextu pontificalia in

abstinere quidem debet, ne scandalo sit; verum si non abstinet, contra charitatem peccat, non contra censuram facit; adeoque culpa ipsum tenet, non irregularitas; et ne culpa quidem, si scandalum desit, puta si celebret ubi ignoratur, ipsum eiectum fuisse, nec facile sciri potest.

(11) Qui recipit Ordines, hoc uno in casu, ut observat *Comm. Reat.*, ex *Constit. nostra* suspensionem incurrat, videlicet si eos receperit ab Episcopo nominatim excommunicato, vel suspenso, vel interdicto, aut ab haeretico vel schismatico notorio.

Et quidem si quis ordines recipiat ab excommunicato nominatim a Summo Pontifice, insuper excommunicationem eidem Pontifici reservatam incurrat, iuxta dicta sup. n. 787. XVII.

Caeterum vi Constitutionis interest, utrum mala fide, an bona ordines quis

suseperit. Si mala, id est si praesumpserit, suspensione perpetua tenebitur, a qua dispensare ad solum Rom. Pontificem spectat; si vero bona, non proprie suspensus dicitur, sed exercitium dumtaxat Ordinis ei interdicitur, quoad suus Episcopus cum ipso dispensaverit. *Quid si dubitavit* (ut scite addit *Comm. Reat.*) *et neglexerit inquirere ex desidia culpabili quidem, sed non lata, crassa, supina? Num dispensari nequeat ab Episcopo, quia non fuerit in bona fide? An queat, quia non praesumpsit?* Et reponit: *Quando semper id accipiendum est, quod reo est favorabilius, hoc magis puto. Caeterum ut quis suspensionem hanc incurrat, necesse est, ut Ordinem receperit: quamobrem si invalide fuerit ordinatus, suspensio ne intelligi quidem potest.*

alterius dioecesi exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia et in personas eidem Ordinario subiectas tantum. Si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio pontificalium, et sic ordinati ab executione Ordinum sint ipso iure suspensi (sess. 6. cap. 5. *De Reform.*) (12).

II. Qui arctati occasione beneficii recepti sive recipiendi non fuerint, et sede vacante, infra annum a die vacationis per litteras dimissorias a Capitulo acceptas fuerint ordinati, si in minoribus ordinibus sic fuerint constituti, nullo privilegio clericali praesertim in criminalibus gaudeant; in maioribus vero sic constituti ab executione Ordinum ad beneplacitum futuri Praelati sint ipso iure suspensi (sess. 7. cap. 10. *De Reform.*) (13).

III. Nemo Episcoporum, qui titulares vocantur, etiamsi in loco dioecesis Nullius, etiam exempto, aut aliquo monasterio cuiusvis Ordinis resederint aut moram traxerint, vigore cuiusvis privilegii sibi de promovendo quoscumque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam praetextu familiaritatis, continuae commensalitatissuae (14), absque sui proprii praelati expresso consensu aut litteris dimissoriis, ad aliquos sacros aut minores Ordines, vel primam tonsuram promovere seu ordinare valeat. Contrafaciens ab exercitio pontificalium per annum, taliter vero promotus ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Praelato visum fuerit, ipso iure sint suspensi. (Sess. 14. cap. 2. *De Reform.*).

IV. Si quis ab alio (quam a proprio Episcopo) promoveri petat, nulloatenus id ei, etiam cuiusvis generalis aut specialis Rescripti vel privilegii

(12) Per hoc Decretum non excluditur, quominus clerici etiam aliarum Dioecesium ordinari possint ab Episcopo extraneo in aliena dioecesi, quando et clerici a proprio Ordinario litteras habeant dimissorias, et extraneus hic Episcopus pontificalia ibi exerceat de expressa Ordinarii loci licentia.

Et ex Resol. (quae afferri solet) S. Congr. 22. Febr. 1630. Episcopus in alterius dioecesi existens potest, praevia praedicta illius licentia, tam subditos proprios, quam Episcopi licentiam concedentis absque incursu poenarum ordinare.

(14) Dimissorias post annum concedere spectat ad Vicarium capitularem, et non ad Capitulum, prout refertur decisum in S. Congr. Epp. 12. Ian. 1604.

Verum vicarius Papae non prohibetur

etiam statim post vacantem Sedem Apostolicam dimissorias litteras concedere; quippe Decretum Tridentinum *missime* restringit iurisdictionem Sedis Apostolicae, quamvis vacantis.

Sede autem Episcopali vacante pro suscipiendis infra annum Ordinibus non adeundus est aut vicinior Episcopus, aut Metropolitanus, sed adeunda est Sedes Apostolica.

Potest tamen Capitulum sede vacante infra annum testimonium idoneitatis, seu litteras testimoniales dare.

(14) Nimirum Episcopos Titulares familiaritatis ratione neminem ordinare posse sanxerat Pius IV. Const. *Cum sicut accepimus* 12 Maii 1562.

praetextu permittatur, nisi eius probitas ac mores Ordinarii sui testimonio commendentur. Si secus fiat, ordinans a collatione Ordinum per annum, et ordinatus a susceptorum ordinum executione, quandiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus (15).

V. Abbates et alii exempti, aut collegia vel capitula quaecumque (16), etiam ecclesiarum cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis saecularibus (17), ut ab aliis ordinentur, non concedant. Concedentes autem dimissorias contra formam Decreti, ab officio et Beneficio per annum sint ipso iure suspensi. (Sess. 23. cap. 10.).

VI. Si quis parochus vel alius sacerdos, sive regularis sive saecularis sit, etiam si id sibi ex privilegio vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochiae sponso sine illorum parochi licentia matrimonio coniungere aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absolvatur. (Sess. 24. cap. 1. *De Reform.*).

VII. Episcopi, quod absit, si ab huiusmodi (concupinatus) crimine non abstinerint, et a Synodo Provinciali admoniti, se non emendaverint, ipso facto sint suspensi. (Sess. 25. *de Reform.* cap. 14.) (*).

APPENDICULA

DE DEPOSITIONE ET DEGRADATIONE

813. — *Depositi* et *degradati* sunt poenae gravissimae suspensioni valde affines, et ipsi assimilari solent, quia solos afficiunt Clericos, et eodem modo privationem iurium et beneficiorum ecclesiasticorum inducunt. Attamen non sunt proprie censurae, quia ratione tantum poenae, non vero medicinae infliguntur.

(15) Agitur hic de defectu dumtaxat litterarum *testimonialium*, non vero de *dimissoriarum* carentia. Et reipsa contingere potest, ut clericus accedat aut cum litteris dimissoriis, aut praetextu alienius generalis vel specialis rescripti, vel privilegii, et careat testimonio sui Ordinarii, quo eius probitas ac mores commendentur. (sess. 23. c. 8. *De Ref.*).

(16) Intellige capitula, quae aliquo iure speciali iurisdictionem habeant in aliqua dioecesis parte: nam aliud decretum de Capitulis, sede vacante, extat.

(17) Abbates nimirum, intra fines cuiuspiam Dioecesis consistentes quemadmo-

dum suis dumtaxat regularibus subditis tonsuram et minores Ordines conferre possunt, non vero subditis saecularibus, ita et de concedendis litteris dimissoriis idipsum statutum est.

(*) Adde ex recenti decreto S. C. C. citato sub. n. 788. suspensionem a divinis S. Sedi reservatam et ipso facto incurrendam a sacerdotibus violantibus decreta lata circa collectionem eleemosynarum pro Missis celebrandis, ibid. citata. Clerici nondum sacerdotio initiati eandem suspensionem quoad susceptos ordines incurrunt et praeterea inhabiles fiunt ad superiores ordines recipiendos.